

Styrerepresentasjon

Utnevning og skifte av personer til styret er ved siden av fastsetting av vedtekter og selskapsavtaler, det viktigste styringsvirkemidlet som eier har. Eiers ansvar i forbindelse med styreoppnevning er særlig å sikre profesjonalitet i styret. Ved valg av styre til selskap organisert etter aksjeloven og lov om interkommunale selskap, skal en valgkomitee levere skriftlig og begrunnet forslag som grunnlag for beslutning i eierorganet.

Både i aksjeselskap og i interkommunale selskap er det selskapets eierorgan som utnevner styret. Kommunestyret kan imidlertid før generalforsamlingen/representantskapsmøtet treffe vedtak som binder opp stemmegivningen til sin(e) representant(er). Kommunestyret kan gis forslagsrett og/eller forslagsplikt gjennom vedtektsbestemmelser.

I kommunale foretak er det kommunestyret som oppnevner styret. Ideelt sett bør det legges vekt på en bred kompetanse blant de som velges inn i styrene, med blant annet vekt på god økonomisk og juridisk forståelse, solid bransjekunnskap, erfaring fra næringsvirksomhet, styreerfaring og politisk og samfunnsmessig kompetanse

I tillegg bør det legges vekt på en persons egnethet og skikkethet for oppgaven. Et styremedlem er med og forvalter fellesskapets verdier, og det er derfor viktig at personer som blir valgt inn i styret for kommunalt eide selskap har en bakgrunn og en framferd som ellers virker tillitsvekkende.

Under presenteres rutiner og retningslinjer som bør etableres for å evaluere og utvikle styrets kompetanse. Eier har ansvar for å sikre at styret bisitter den nødvendige kompetansen.

Styret har et selvstendig ansvar for å vurdere egen kompetanse. Hvorvidt det vil være formålstjenlig å gjennomføre de enkelte rutinene vil bl.a. avhenge av selskapenes størrelse og virksomhet. Rutinene og retningslinjene er basert på anbefalinger fra KS.

Styret skal:

- fastsette instruks for den daglige ledelsen med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling
- foreta en egevaluering hvert år både i forhold til kompetanse og utført arbeid
- gis mulighet til ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring knyttet til ansvar, oppgaver og rollefordeling
- gjennomføre egne styreseminarer med fokus på roller, ansvar og oppgaver
- fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring
- gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport

Kommuner har adgang til å oppnevne folkevalgte som styremedlemmer i kommunale selskap. Det har vært vanlig praksis i kommunesektoren at en stor andel av styremedlemmene rekrutteres fra den politiske ledelsen i kommunen. Denne kombinasjonen av roller har ofte vært ansett for å være ønskelig ut fra hensyn til samordning, effektivitet og styring.

Interessekonflikter har blitt sett på som lite fremtredende ved politisk representasjon i styreverv i heleide kommunale selskaper.

Politisk representasjon i styrene har gjort det mulig å benytte seg av styremedlemmenes særlige kyndighet knyttet til selskapet og dets virksomhet ved saksbehandling i kommunale organer. Det har også blitt ansett som enklere å samordne kommunens interesser ved at samme person ivaretar flere funksjoner.

Folkevalgte som har styreverv har gjerne interesse, kompetanse og erfaring knyttet til eierstyring og selskapsledelse. Fordelene ved politisk representasjon i styrene må imidlertid vurderes opp mot habilitetsreglene i forvaltningsloven. Disse ble strammet inn i 2011, og alle folkevalgte, kommunedirektører og andre ansatte i kommunene som også er styremedlem i et offentlig eid selskap, ble inhabile i saker som kommunene behandler om selskapene. Det kan være uheldig at sentrale politikere er inhabile i et betydelig antall saker der kommunale selskaper er part, jf. også kapittel 11.4 Samfunnsansvar og etiske retningslinjer.